Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

8
2023
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Tosh o‘rmoni
(Navoiy viloyati)

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

1931
TDIU
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 426 sahifa, 30-avgust, 2023-yil.

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari
Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasi professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universititi rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq Markazi xorijiy hamkorlik bo'yicha mutaxassis

Ekspertlar kengashi:
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'lqin Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

JSTga a'zolik Yangi O'zbekistonni jahon iqtisodiyotiga olamshumul integratsiyalashtiradi 6
Muxiddin Kalonov, i. f. d., professor
O'zbekistonda ipakchilik sanoatining rivojlanish strategiyalari samarasi 11
Jumayev Olimjon Sadulloyevich, tadqiqotchi
"Yashil" iqtisodiyot va uni shakllantirish masalalari 18
Yokubjanov Doniyor Islom o'g'li, tayanch doktorant
Suv ta'minot korxonalarining biznes jarayonlari bo'yicha asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI)ni baholash 24
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich, PhD
O'zbekiston fond bozorida investorlarning pul mablag'larini jalb qilish mexanizmlaridan foydalanish 27
Karimov Akramjon Ikromjon o'g'li, PhD
Ishchi kuchi bozorining amal qilish metodologiyasi 34
Mamaraximov Bekzod Erkinovich, i. f. n., dotsent
Yashil turizmni rivojlantirish va takomillashtirish istiqbollari 39
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna, kafedra o'qituvchisi
Suv resurslaridan foydalanishning samaradorligini baholashga yondashuvlar 44
Axmedov Sayfullo Normatovich, t. f. n., mustaqil tadqiqotchi
Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasining holati va innovatsion rivojlanish tendensiyalari tahlili 50
Berdiyev Anvar Abduraxmonovich, tayanch doktorant
Mamlakatimizda markaziy bank monetar siyosatini amalga oshirishning amaliy holati 56
G'aybullayeva Zilola Raxmatullo qizi, mustaqil tadqiqotchi
Tijorat banklari kapitalidagi mavjud davlat ulushlarini kamaytirish 61
Olimjanova Nigora Alisherovna, mustaqil izlanuvchi
Infratuzilmaviy investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda islom moliya bozorining roli 65
Saydirasulov Laziz Alimovich, doktorant
Balansning tarkibiy tuzilishi va unga ta'sir etuvchi omillar 71
Tulayev Mirzakul Salamovich, kafedra dotsenti; **Axmedov Akbarali Sultonmurodovich,** i. f. n (PhD)
Интеграция современных информационных систем в аудит бюджетных организаций 78
Урдабаев Жарылкап Ермекбаевич, независимый исследователь
Формирование и использование ресурсного потенциала промышленных предприятий 83
Махмудов Носир Махмудович, д. э. н., профессор; **Фозилова Фирангиза Комиловна,** докторант
Qishloq xo'jaligi ekinlarining yovvoyi ajdodlarini genofond sifatida asrash va ulardan samarali foydalanish zarurati 89
Sherali Xolliyev, kafedra o'qituvchisi
Turizmni rivojlantirishda axborot texnologiyalarning o'rni 94
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna, mustaqil tadqiqotchi
Sanoat klasterlarini tashkil etish va boshqarishning o'ziga xos jihatlari 99
Xakimov Ziyodulla Axmadovich, dotsent; **Axmadova Rayxona Jasurbek qizi,** tadqiqotchi
"Universitet-ishlab chiqarish" integratsiyasi sharoitida oliy o'quv yurtlarining innovatsion rivojlanishini boshqarishning nazariy qoidalari 103
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxo'ja qizi, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Farmatsevtika sanoati raqobatbardoshligini oshirishda farmatsevtikaga ixtisoslashgan erkin iqtisodiy zonalardan foydalanishning xorij tajribasi 108
Abdiyeva Flora Botir qizi, tayanch doktorant
Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga ilmiy yondashuvlar 114
Abdullayev Farxod Ozodovich, mustaqil tadqiqotchi
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishda fiskal va monetar qoidalardan foydalanishning nazariy jihatlari 119
Hakimjon Hakimov, tadqiqotchi
Analyzing the Impact of External Debt on The Financial Security of the Country 125
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Doctor of Economic Science, Professor;
Jamolov Mirzabek Mirjalil ugli, Senior researcher

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Sanoat korxonalarining iqtisodiy oʻsishi va barqaror rivojlanishining oʻziga xos xususiyatlari 129
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi
Digital Advertising Oasis: Qatar's E-Marketing Revolution 133
Mirziyo Sodikov Odiljon ogli
Tikuv-trikotaj korxonalari faoliyatida marketing tadqiqotlaridan foydalanishning SWOT tahlili 138
Roʻzmamatov Abbos Tolibjon oʻgʻli, magistrant
Xorijiy investitsiyalar oqimiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash uchun ekonometrik regression model tuzish 144
Saydullayev Azamat Joʻraqul oʻgʻli, tayanch doktorant
Eksport – mamlakat iqtisodiy oʻsishiga ta'sir etuvchi asosiy omil sifatida 151
Sharifi Ahmad Sakhrob, mustaqil izlanuvchi
Роль цифровизации туристической отрасли в повышении её экспортного потенциала страны 156
Суюнова Фотима Баходир кизи, базовый докторант
Surxondaryo viloyati iqtisodiyotiga kiritilgan xorijiy investitsiyalar prognozi 161
Xatamov Nurbek Ochildiyevich, erkin tadqiqotchi
Inson kapitalini oshirishda xodimlarni oʻqitish va rivojlantirishning oʻrni 169
Gʻaniyeva Dilnoza Baxriddin qizi, doktorant
Совершенствование порядка исчисления и уплаты акцизного налога в Узбекистане 174
Жуманиязова Феруза, PhD, доцент
Yevropa tiklanish va taraqqiyot bankidan investitsiya jalb qilish imkoniyatlari 179
Mamatov Bahromjon Shavkatovich, dotsenti, PhD
Davlat-xususiy sherikligini rivojlantirishning xorijiy tajribalari 184
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna, mustaqil izlanuvchi, i. f. f. d. (RhD)
Banklar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda makroprudensial siyosatning oʻrni 190
Nilufar Sharipova, PhD
Dunyoda qorakoʻl teriga boʻlgan talabning pasayishi: sabab va oqibatlar 197
Nurillayev Jamoliddin Yarashevich, doktorant, i. f. n., dotsent
Mehnat resurslarini faoliyatini tashkil etishning mezonlari va koʻrsatkichlari 201
Oʻroqov Mamurali Odil oʻgʻli, tayansh doktarant
Biznes loyihalarini moliyalashtirishning xorij tajribasi 208
Razzaqov Jasur Hamraboyevich, dotsent, PhD
Сравнительный анализ методов оценки финансирование инновационных разработок предприятие 212
Рузиева Дилноза Абдусаматовна, независимый исследователь
IPOning muvaffaqiyatlilik darajasini aniqlash metodikasini takomillashtirish yoʻllari 216
Saydullayev Shaxzod Sherzodovich, PhD
Источники финансирования стартап-проектов и способы их привлечения 222
Хажиев Бахтиёр Душабоевич, dotsent, iqtisodiyot fanlari nomzodi
Tashqi iqtisodiy munosabatlar sharoitida tashqi savdo va bojxona mexanizmlarini tartibga solish masalalari. 227
Adizov Sardor Rashidovich, mustaqil izlanuvchi
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish 231
Mamatov Sardor Axmatjonovich, mustaqil tadqiqotchi
Malayziya iqtisodiyotida Islom kapital bozori ahamiyatining tahlili 238
Abrorov Sirojiddin Zuxriddin oʻgʻli, PhD
Анализ современного состояния предприятий топливно-энергетического комплекса Узбекистана 243
Мирзахалилова Азизахон Алишеровна, докторант
Moliyaviy savodxonlik orqali fond bozori savdolarida institutsional investorlar faolligini oshirish 249
Sultanov Maxmud Axmedovich, dotsent, PhD
Qishloq xoʻjaligi mahsulotlarini tashqi bozorlarga yetkazib berishda tijorat standartlarining oʻrni 254
Xojiyev Elshod Yoqub oʻgʻli, PhD; **Fayzullayev Shuhrat Sherali oʻgʻli,** tayanch doktorant
Особенности использования системно-процессного менеджмента в развитии зеленой экономики 259
Отакулов Махамаджон Каримович, PhD, и.о. доцент
Milliy turizm tarmogʻida raqobat ustunliklarini aniqlashning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati 264
Xalilov Sirojiddin Sherali oʻgʻli, PhD
Sut mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida "yashil marketing" strategiyalari 268
Eshmatov Sanjar Ashirqulovich, mustaqil tadqiqotchi, i.f.f.d.(PhD)

O'zbekiston Respublikasida kredit mexanizmini takomillashtirish imkoniyatlari 272
Gadoyev So'hrob Jumakulovich, PhD, dotsent
Влияние инвестиционной политики на инновационную деятельность в Республике Корея 277
Алимова София Розумбаевна, независимый исследователь
Hududlarda oliy ta'lim va mehnat bozori integratsiyasi yo'nalishlarini takomillashtirish 282
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich, tayanch doktorant
Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiy potensialni rivojlantirish 290
N. N. Ismatullayeva, tayanch doktarant
Mahalliy byudjet daromadlari shakllanishi va muammolarining amaliy holati va tahlili 293
Ollokulova Feruza Mansurovna, PhD
Temir yo'l transportidan samarali foydalanishning ekonometrik tahlili 298
Shakarova Dilfuza Ruzimuratovna, tayanch doktorant
Формирование кредитного портфеля современного коммерческого банка 304
Жураева Нодира Фузулий кизи, ассистент кафедры
Logistika kompaniyalarida yuklarni sug'urtalashni takomillashtirish yo'llari 310
G. Abduvosidova, kafedra o'qituvchisi
Tumanlar va tadbirkorlikning rivojlanish darajalarini baholash uslublari 315
Nazarov Shohbek Isroilovich, magistrant
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish 320
Mamatov Axmetjon Atajanovich, professor; **Allaberganov Zakir Gayibovich,** dotsent
Moliya tizimini barqarorlashtirishda mahalliy budjetlarning imkoniyatlarini oshirish masalalari 327
Ollokulova Feruza Mansurovna, PhD; **Eshonqulov Asliddin Mamatmurod o'g'li,** magistrant
Byudjyetdan tashqari mablag'lari samaradorligini oshirishda davlat xaridlarining roli 330
Norov Akbar Ruzimamatovich
Fond bozorini rivojlantirishning mamlakat iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan bog'liqligi 335
Xoliqov Ulug'bek Rustamovich, t.f.n.
Sun'iy intellektning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri: xorijiy tajriba 341
N.N.Ro'ziyev
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishda investitsion loyihalarni jalb qilishning
iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish 350
Astanov Sherzod Rustamovich, mustaqil tadqiqotchi
Assessing the Impacts of Modern Models for Increasing Textile Product Exports
through Green Strategies 356
Nosirova Charos
MDH mamlakatlarida islom moliyasini rivojlanish istiqbollari 364
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna, tayanch doktorant
Qayta ishlash sanoati korxonlarini iqtisodiy samaradorligini oshirishning zamonaviy yo'llari 369
Abduxamidova Gulxayo, tadqiqotchi
Mintaqa iqtisodiyotiga kiritilayotgan xorijiy investitsiyalar statistik tahlili 374
Xatamov Nurbek Ochildiyevich, erkin tadqiqotchi
Международный опыт развития регионов путем привлечения инвестиций
через рынок капитала 380
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи, докторант
Искусственный интеллект как инструмент управления человеческими ресурсами 386
Хайдарова Малика Шакирджановна, преподаватель кафедры
Surxondaryo viloyatida kichik tadbirkorlik rivojlanishining iqtisodiy-statistik tahlili 396
S.T.Toshaliyeva, PhD
Jahon Savdo Tashkiloti faoliyati va unga a'zo bo'lish xususida 403
Ruzibayev Jahongir Nodirovich, tadqiqotchi
Xufiyona iqtisodiyot ulushining oshishi O'zbekiston Respublikasi
iqtisodiy xavfsizligiga bevosita tahdid sifatida 407
Nabiyev Feruz Nurmurodovich, tadqiqotchi
Anoerob qayta ishlash jarayonini elektr impulsli ishlov berish 412
Imomova Nodira Shavkatovna tadqiqotchi, **Sultonov Mansur Qilichevich** PhD
Milliy transport infratuzilmasini takomillashtirish 416
Xashimova Naima Abitovna, i.f.n., professor; **Ergashev Shoxrux Vosiljon o'g'li assistent**
Korxonalar faoliyatida internet – marketing texnologiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslar 421
M.A.Saparova, talaba

MEHNAT RESURSLARINI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING MEZONLARI VA KO‘RSATKICHLARI

O‘roqov Mamurali Odil o‘g‘li
O‘zbekiston Milliy universiteti, Iqtisodiyot fakulteti,
“Mintaqaviy iqtisodiyot” kafedrasi 2-bosqish tayansh doktaranti

Annotatsiya: Ushbu maqolaning mazmuni mehnat resurslarining faoliyatini tashkil etishdagi iqtisodiy mezonlar hamda mehnat bozoridagi ko‘rsatkichlardan tahlil qilishdan iboratdir. ususan, maqolaning maqsadi ham mehnat resurslarining faoliyatini to‘g‘ri tashkil etishda iqtisodiy mezonlarni o‘rganishdan iborat bo‘lib, bu mezonlarni mehnat bozoridagi nisbiy va mutlaq ko‘rsatkichlarni aniqlashimiz mumkin bo‘ladi. Maqolada sintez-analiz, statistik-tahlil, qiyosiy-nazariya, omilli tahlil, induksiya va deduksiya, nisbiy ko‘rsatkich, tasniflash va tizimlashtirsh kabi metodlardan foydalanganmiz. Shuningdek, maqolada olib borilgan iqtisodiy tahlillar natijasini turli ko‘rinishdagi jadvallar, grafiklar hamda sxemalar bilan ko‘rsatib berganmiz. Natijalar asosida zaruriy xulosalar ham maqolada mujassamdir.

Kalit so‘zlar: mehnat resurslari, iqtisodiy mezonlar, mehnat bozori, sintez-analiz, statistik-tahlil, qiyosiy-nazariya, omilli tahlil, induksiya va deduksiya, nisbiy ko‘rsatkich, tasniflash va tizimlashtirsh, iqtisodiy tahlillar, jadvallar, grafiklar, sxemalar, zaruriy xulosalar.

Abstract: The content of this article is an analysis of the economic criteria for organizing the activity of labor resources and indicators in the labor market. In general, the purpose of the article is to study the economic criteria for the proper organization of labor resources, and we will be able to determine the relative and absolute indicators of these criteria in the labor market. In the article, I used methods such as synthesis-analysis, statistical-analysis, comparative-theory, factor analysis, induction and deduction, relative index, classification and systematization. Also, I have shown the results of the economic analysis conducted in the article with various tables, graphs and schemes. Necessary conclusions based on the results are also embodied in the article.

Key words: labor resources, economic criteria, labor market, synthesis-analysis, statistical analysis, comparative theory, factor analysis, induction and deduction, relative index, classification and systematization, economic analyses, tables, graphs, schemes, necessary conclusions.

Аннотация: Содержание данной статьи составляет анализ экономических критериев организации деятельности трудовых ресурсов и показателей на рынке труда. В целом целью статьи является изучение экономических критериев правильной организации трудовых ресурсов, и мы сможем определить относительные и абсолютные показатели этих критериев на рынке труда. В статье я использовал такие методы, как синтез-анализ, статистический анализ, сравнительная теория, факторный анализ, индукция и дедукция, относительный индекс, классификация и систематизация. Также я показал результаты проведенного в статье экономического анализа различными таблицами, графиками и схемами. В статье также воплощены необходимые выводы, основанные на результатах.

Ключевые слова: трудовые ресурсы, экономические критерии, рынок труда, синтез-анализ, статистический анализ, сравнительная теория, факторный анализ, индукция и дедукция, относительный показатель, классификация и систематизация, экономический анализ, таблицы, графики, схемы, необходимые выводы.

KIRISH

Innovatsion iqtisodiyot hamda raqamli iqtisodiyotning jadallashuv jarayonida mamlakatdagi mavjud mehnat resurslaridan samarali foydalanishning iqtisodiy mezonlarini, zamonaviy yo‘nalishlarini aniqlash kelajakda mehnat faoliyatining samaradorligini oshirishdagi muhim omil sifatida qaralmoqda[1]. Shu boisdan ham, bugungi kundagi iqtisodiyotni barqaror rivojlanishini ta’minlashda mehnat resurslaridan samarali foydalanish iqtisodiy taraqqiyotining har bir bosqishida takomillashib bormoqda, bu esa o‘z navbatida ijtimoiy mehnat unumdorligi oshishining asosiy ko‘rsatkichidir. Innovatsion iqtisodiyotni yanada rivojlanishida hamda raqamli iqtisodiyotni

1 Mullifning shaxsiy fikrlari asosida tahlil qilinib xulosa sifatida keltirilgan.

takomillashuvida inson omilning o'rni va ahamiyati bugungi iqtisodiy qarashlar bilan aniqlanmoqda. Zotan, inson omilining ta'sirida iqtisodiy qarashlarni o''zgartirishimiz mumkin bo'ladi. Ya'ni iqtisodiyotni yanada samarali faoliyati inson omilining aqliy faoliyati bilan o'lchanadi. Insonning aqliy va jismoniy imkoniyatlari hamda ma'lumotlilik darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, bu narsa shunchalik muvaffaqiyatliroq kechadi.

Mehnat faoliyati – insonni biror mehnat turi bilan band bo'lishiga aytiladi. Mehnat faoliyati insonning hal qilinadigan vazifalar va bajariladigan ishlari yig'indisidan iborat bo'ladi[2].

Mehnat faoliyatining mohiyatini umumlashgan, hamda konkret shaklda olib qaraladigan bo'lsa, bir-biri bilan bog'liq ikki muhim vazifani hal qilishning obyektiv zarurati bilan belgilanadi. Bu vazifalardan biri – insonlarning moddiy mehnat elementlari bilan o'zaro harakatga kirishuvini aniqlashdan iborat bo'lsa, ikkinchisi – birgalikda yoki o'zaro bog'langai faoliyat qatnashchilari o'rtasida munosabatlari shakllanishidan iboratdir[3].

Xuddi mana shu narsa mehnat faoliyatini tashkil etish predmeti hisoblanadi. Buning mohiyati mehnat faoliyatini tashkil etish vazifasiga (keng ma'noda olganda) mehnat subyektini (ayrim xodim yoki mehnat jamoasi) aniqlash, uni zarur mehnat predmetlari va vositalari bilan ta'minlash, qulay mehnat sharoitlarini yaratib berish, mehnat (ishlarini bajarish) jarayonlarini tashkil etish, mehnatga haq to'lash kabi masalalarini o'rganish bilan bog'liqdir.

"Tashkil etish" tushunchasi fransuzcha "organization", lotinsha "organize" – "tartibga keltiraman" so'zlaridan kelib chiqqan bo'lib, ushbu tushuncha yaxlit bir butunlik ishida o'zaro aloqalarning yuzaga kelishida hamda uning takomillashishiga olib keladigan harakatlarning jamlamasini bildirdi[4].

Tashkil etish – deyilganda birgalikda amalga oshiruvshi muayyan mezon hamda tamoyillar asosida, aniq biron bir maqsad sari harakat qiluvshi kichilarning birlashgan faoliyati tushuniladi. Shunga ko'ra, iqtisodiy nuqtayi nazardan, tashkil etish ichki tartiblarni o'rnatish hamda ularni takomillashtirishdan iborat bo'lgan iqtisodiy tizimidir. Binobarin, mehnat faoliyatini tashkil etish atamasi mehnat resurslarining faoliyatini tartibga solish hamda muayyan tizimga keltirishni anglatadi.

"Mehnat resurslarining faoliyatini tashkil etish" tushunchasining paydo bo'lishiga to'xtalgandi, albatta, mazkur masalaning asoschisi sifatida F. Teylor[5] nomi tilga olinadi. F. Teylor mehnatni "ilmiy boshqarish" muammosini amaliy jihatdan asoslab bergan sabaladi, u iqtisodiyotda muhim o'rinni ham egallaydi. Lekin, F. Teylor ko'zda tutgan fan sohasini iqtisodiyotda haddan tashqari toraytirib qo'ygan. Shuni ham aytish joizki, rivojlangan xorijiy mamlakatlarda hozirgi kunda "mehnatni ilmiy tashkil etish" yoki "mehnatni tashkil etish" atamalari deyarli qo'llanilmayapti.

Xususan, mazkur muammo juda ko'pgina MDH mamlakatlari, shu jumladan, O'zbekistonda ham mavjuddir. Undan turli darajalarda o'rin tutadigan xilma-xil hodisalarni nomlash ushun foydalaniladi. "Tashkil etish" atamasi ayrim korxona, muassasa, firma va umuman jamiyatga nisbatan qo'llaniladi. Shu bilan birga, gap turli obyektlar: mehnat, ishlab chiqarish, boshqarish to'g'risida borishi mumkin.

AQShda mehnat faoliyatini tashkil etish tizimlari dastlab XIX-XX asrlarda paydo bo'la boshlagan. Ularning paydo bo'lishiga o'sha davrda mamlakatning iqtisodiyotida ro'y berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar: kapitalning jamlanishi va markazlashishi, monopoliyaning vujudga kelishi, mehnatkashlarning siyosiy-iqtisodiy kurashining kuchayishlari sabab bo'lgan edi. Ushbu o'zgarishlarning natijasida mehnat, ishlab chiqarish hamda boshqarishni tizimli tashkil etishni takomillashtirishga yehtiyoj sezilib qolgan edi.

Amerikalik iqtsodchi F. Teylor o'zi ishlab chiqqan usullarni ishlab chiqarish sharoitlarida qo'llagan, mehnatni tashkil etish masalalari tadqiqotchisi sifatida keng tanilgan birinchi olim bo'lgan. F. Teylor o'zining bu tizimining asosiy mezonlari va tamoyillarini "Fabrikani boshqarish" hamda "Korxonani ilmiy boshqarish asoslari" asarlarida keltirib o'tadi, shuningdek, ishlab chiqarish jarayonida ishtirok etuvshi mehnat resurslarini boshqarishni ilmiy asosda tashkil etishning zaruriyatini ham ilk bor asoslab bergan.

F. Teylor mehnat resurslarini boshqarish funksiyalarini tabaqalashtirish, ya'ni texnologik va mehnat jarayonlarini rejalashtirish, loyihalashtirish funksiyalarini ajratishni taklif qiladi. Bu vaqt sarflarini bevosita o'lchashga asoslangan mehnatni me'yorlash usulini ishlab chiqadi va qo'llaydi[6].

O'sha vaqtda yana bir Amerikalik tadqiqotchi F. Gilbret ham mehnat faoliyatlarini takomillashtirishga doir muammolarni ishlab chiqish bilan shug'ullangan. Gilbretning "Xatti-harakatlarni milliy boylik ko'payishi nuqtayi nazaridan o'rganish" kitobi keng miqyosda taniladi. Bu tadqiqotchi, shuningdek ishchilarni kasb malakasi jihatidan tanlash va ularga ilg'or ish usullarini tezlashtirilgan tarzda o'rgatish usulining muallifi sifatida ham tanilgan[7].

Tashkil etish nazariyasi va amaliyoti muammolarini ishlab chiqishning ilmiy yo'nalishlari orasida prakseologiya (yunonsha, amaliyot yoki harakat va o'rganish, ma'nolarini anglatuvshi so'zlardan) samarali amaliy faoliyat tamoyillari va usullari haqidagi fan muhim o'rin egallaydi.

---

2 Маслова Н. С. Эфективная занятост и ринок рабочей сили. – М.: "Наука", 1992.
3 Abdurahmonov Q. X. Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi. Darslik. – T.: -"Fan va texnologiya" 2012. – 38 bet.
4 Tolametova Z. A. Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi. "Fan va texnologiya" 2017. 37 bet
5 Ulug'muradova N. Mehnat iqtisodiyoti. O'quv qo'llanma. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021, – 24 bet.
6 Шаленко М. Опыт прогнозирования занятости населения и рынка труда в переходной период: утраченние илюзи и перспективы. "Экономика Украини". – Киев: 1992, №3.
7 Никифорова А. Л. Ринок труда: занятност и безработици. – М.: Международние отношение, 1991.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Mehnat resurslarining iqtisodiy tahlillarini, ularni faoliyatini tashkil etish, unumdorlilik koʻrsatkichini aniqlash, barqaror iqisodiy oʻsishni taʼminlashda mehnat faoliyatining ahamiyati borasida turli davrlarda har xil qarashlar mavjud boʻlgan. Bu qarashlar iqtisodchi olimlar tomonidan ishlab chiqilgan boʻlib, ular turli bahslarga ham sabab boʻlgan.

Ushbu qarashlarga oid tahlillar Y. Dmitriyev[8], I. Y. Kiselov[9], V. Kulakov[10], N. S. Maslova[11], Y. G. Odegov[12], M. A. Vinokurov[13], A. L. Nikiforova[14], M. Shalenko[15], G. B. Shingaruali[16], V. A. Pavlenkov[17], A. A. Nikiforova[18], Q. X. Abdurahmonov[19], Z. A. Tolametova[20] kabi iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq qilingan.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Mehnat resurslarining faoliyatini tashkil etishda mehnat bozorining qanaqa koʻrinishda yekanligini ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Yaʼni mehnat bozoridagi mehnat resurslarini talab va taklifi qanaqa holatda, mehnat resurslariga boʻlgan talab koʻp hajmda boʻlsa bu raqobatni kushsizlantirib qoʻyishi ham mumkin. Aksinsha mehnat resurslarini taklifi talabga nisbatan koʻproq boʻlsa sof raqobatni kuchaytirishiga sabab boʻladi. Bunda mehnat faoliyatini tashkil etishdagi mehnat bozorining konyunkturasiga ham bevosita bogʻliq hisoblanadi. Mehnat bozorini statistik tahlil qilish orqali ishsizlik koʻrsatkichini, mehnat resurslarini aholiga nisbatan qancha foizdaligini, mehnat resurslarini band boʻlganlar sonini hamda iqtisodiy faol hamda iqtisodiy nofaol kabi koʻrsatkichlarni aniqlashimi muhimdir.

Ishga joylashtirishga muhtoj, mehnat bilan band boʻlmagan shaxslar (ishsizlar) soni mehnat resurslari sonidan mehnat bilan bandlar sonini va iqtisodiy faol boʻlmaganlar sonini chiqarib tashlagan holda quyidagi formula boʻycha aniqlanadi[21]:

$$\mathbf{U = LR - Ye - YeIP} \quad (1)$$

bunda:

U – ishga joylashtirishga muhtoj, mehnat bilan band boʻlmagan shaxslar (ishsizlar);

LR – mehnat resurslari;

E – mehnat bilan band boʻlgan fuqarolar;

EIP – iqtisodiy faol boʻlmagan aholi.

Mehnat resurslari soni mehnatga layoqatli yoshdagi aholi soni va mehnatga layoqatli yoshdan kichik va katta yoshdagi ishlovchilar soni yigʻindisi sifatida quyidagi formula boʻycha aniqlanadi:

$$\mathbf{LR = WAPM - WTP} \quad (2)$$

bunda:

LR – mehnat resurslari;

---

8 Дмитриев Й. Рынок труда: предложение и спрособи управление // Проблемы теории и практики управления. – М.: 1991, №4
9 Киселов И. Й. Трудовой договор при капитализме: проблемы найма и увольнения. – М.: “Наука”, 1989
10 Кулаков В. Рынок рабочей силы: основы теории, функци-онирования и прогнозирования // Экономист. М., 1992, № 6–55 стр.
11 Маслова Н. С. Эфективная занятост и ринок рабочей сили. – М.: “Наука”, 1992.
12 Одегов Ю. Г. Экономика труда: Учебник и практикум для академического бакалавриата / Ю. Г. Одегов, Г. Г. Руденко. – Люберсы: Юрайт, 2016. – 423 с.
13 Винокуров М. А. Трудовые ресурсы региона и рынок труда. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1991. -С. 248. Винокуров М. А. Трудовые ресурсы региона и рынок труда. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1991. – С. 300.
14 Никифорова А. Л. Ринок труда: занятност и безработици. – М.: Международние отношение, 1991
15 Шаленко М. Опыт прогнозирования занятости населения и рынка труда в преходной период: утраченние илюзи и перспективы. “Экономика Украини”. – Киев: 1992, №3.
16 Чингаруали Г. Б. Экономико-математические методики для изучения занятоси и использования рабочей силы. – Тбилиси: ТНУ, 1981.
17 Павленков В. А. Ринок труда. – М.: Анлик, 1992.
18 Никифорова А. А. Рынок труда: занятост и безработица. – М.: Международное отношения, 1991
19 Abdurahmonov Q. X., Mamarasulov F. Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot (darslik). – T.: “Fan”, 2019. Abdurahmanov Q. X. “Mehnat iqtisodiyoti: ijtimoiy mehnat munosabatlari”. Darslik. Toshkent – 2011. 494 b. Abdurahmonov Q. X Mehnat iqtisodiyoti. Darslik. – T.: MEHNAT. 2009. 706 bet. Abdurahmanov Q. X. va boshq. “Mehnat iqtisodiyoti” Darslik – T. 2009. 237 b. Abdurahmonov Q. X. “Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi” Darslik. – T.: – “Fan va texnologiya” 2012. – 388 bet.
20 Tolametova Z. A. “Mehnat bozori va aholi bandligi” Oʻquv qoʻllanma. T.: “Universitet”, 2005. Tolametova Z. A. “Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonida mehnat bozorini rivojlantirish yoʻnalishlari” Toshkent. Iqtisodiyot – 2014. 303bet. Tolametova Z. A. “Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi” “Fan va texnologiya” 2017. 400bet
21 Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi (www. lex. uz) Oʻzbekiston Respublikasining mehnat resurslari, bandlik va aholini ishga joylashtirish balansini ishlab chiqish hamda ishga joylashtirishga muhtoj, mehnat bilan band boʻlmagan aholini hisoblash metodikasi

WAPM – mehnatga layoqatli yoshdagi mehnatga layoqatli aholi;
WTP – ishlayotgan o‘smirlar va pensionerlar.

WAPM soni mehnatga layoqatli yoshdagi aholi (16 yoshdan 60 yoshgacha bo‘lgan erkaklar va 16 yoshdan 55 yoshgacha bo‘lgan xotin-qizlar) sonidan mehnatga layoqatli yoshdagi I va II guruh nogironlari, shuningdek, imtiyozli shartlarda pensiya olayotgan mehnatga layoqatli yoshdagi shaxslar sonini chiqarib tashlash yo‘li bilan aniqlanadi:

$$\mathbf{WAPM = Mp(16 - 59) + Wp(16 - 54) - Ip - PP} \quad (3)$$

bunda:
Mp (16 – 59) – 16 yoshdan 60 yoshgacha bo‘lgan erkaklar;
Wp (16 – 54) – 16 yoshdan 55 yoshgacha bo‘lgan xotin-qizlar;
Ip – mehnatga layoqatli yoshdagi I va II guruh nogironlari;
PP – imtiyozli shartlarda pensiya olayotgan mehnatga layoqatli yoshdagi pensionerlar.
Axborot manbayi:
Mp (16 – 59), Wp (16 – 54) – statistika organlarining ma’lumotlari;
Ip – budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi ma’lumotlari;
PP – budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi ma’lumotlari.
WTP – statistika organlari va budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi ma’lumotlari.
Mehnat bilan bandlar soni quyidagi formula bo‘ycha hisoblab chiqiladi:

$$\mathbf{E = YeOs + YeIs + LM} \quad (4)$$

bunda:
Eos – iqtisodiyotning rasmiy sektorida mehnat bilan bandlar;
EIs – iqtisodiyotning norasmiy sektorida mehnat bilan bandlar;
LM – migrant mehnatchilar – chet yellarda mehnat faoliyatini amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari, chet yellardagi O‘zbekiston Respublikasi vakolatxonalarida ichlovchilardan tashqari.
Axborot manbayi:
Eos – statistika organlari ma’lumotlari;
EIs – Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining bandlik masalalari bo‘ycha o‘rganishlar ma’lumotlari;
LM – ichki ishlar, bojxona organlarining hamda mehnat organlari tomonidan bandlik masalalari bo‘ycha o‘tkaziladigan o‘rganishlarning ma’lumotlari.

Mehnatni tashkil etishda uni normalash katta rol o‘ynaydi. Mehnatni normalarsiz, ya’ni (miqdori va sifatini) biror hajmdagi ish yoki operatsiyalami bajarish ushun zarur bo‘lgan mehnatni belgilamay turib, uni tashkil etib bo‘lmaydi.

Mehnat resurslarining mehnat faoliyatini tashkil etishda davlat mehnat resurslarini boshqarishdagi siyosatni quyidagi vositalar orqali ta’sir ko‘rsatadi[22]:

- **iqtisodiy mezon.** Bu usulda davlat budjeti va mahalliy budjetlardan yangi ish o‘rinlari yaratishni rag‘batlantirish ushun ish beruvchilar, ayniqsa, tadbirkorlarga imtiyozli kreditlar ajratiladi, soliq yukini kamaytirish, ishga muhtoj aholini mehnat bozorida raqobatbardosh kasblarga o‘rgatish va boshqa shora-tadbirlar ko‘riladi;
- **tashkiliy mezon.** Davlat siyosati bu usulda ish bilan bandlik va aholini ish bilan ta’minlash xizmatlari. mehnat bozoriga xizmat ko‘rsatuvshi axborot tizimlari, kasbga yo‘naltirish hamda kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimlarini shakllantirish va rivojlantirishga yo‘naltiriladi;
- **ma’muriy-qonunchilik mezon.** Mazkur usulda mehnat shartnomalari tuzish, ish vaqti, ish vaqtidan qo‘shimsha vaqt ish davomiyligini tartibga solish, ish bilan bandlik davlat jamg‘armalariga majburiy to‘lovlarni joriy yetish. aholining noshor qismi ushun kafolatli ish joylari sonini kvotalash tadbirlarini amalga oshirish asosiy o‘rinni egallaydi.

Mehnat resurslarini faoliyatini tashkil etishda ularni rejalashtirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Buni quyidagi chizmada ko‘rishimiz mumkin bo‘ladi.

22 Tolametova Z. A. “Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi”. “Fan va texnologiya” 2017. 400 bet

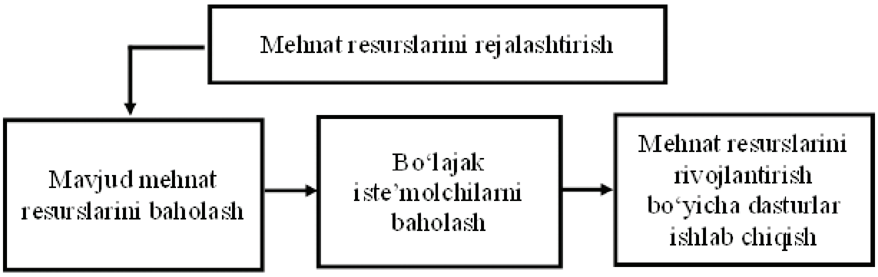

1-shizma[23]

Chizmadan ma'lumki, mehnat faoliyatini tashkil etishdagi ko'rsatkichlar sifatida mavjud mehnat resurslarini baholash, iste'molchilarni baholash va mehnat resurslarining rivojlantirish bo'ycha zaruriy dasturlarni ishlab chiqishni keltirishimiz mumkin bo'ladi. Shuningdek, ushbu ko'rsatkichlar yordamida mehnat faoliyatini ham tizimli tashkil etishga erishishimiz mumkin bo'ladi, bu esa o'z navbatida mehnat unumdorligini ko'payishiga olib keladi[24].

Mehnat resurslarining faoliyatini tizimli tashkil etishda demografik, geografik hamda ijtimoiy jihatlari ham muhim hisoblanadi. Chunki, ushbu jihatlar orqali mehnat resurslarini statistik ko'rsatkichlarini to'liq o'rganishimiz va bu tahlillar natijasida esa mehnat faoliyatini tarmoqlar, yo'nalishlar kesimida tashkil etish imkoniyatini yaratib beradi.

Shuningdek, mehnat faoliyatini tashkil etishda tashkiliy jihatdan muhim vazifalar ham mavjud bo'lib, ularni quyidagi chizmada ko'rib chiqamiz.

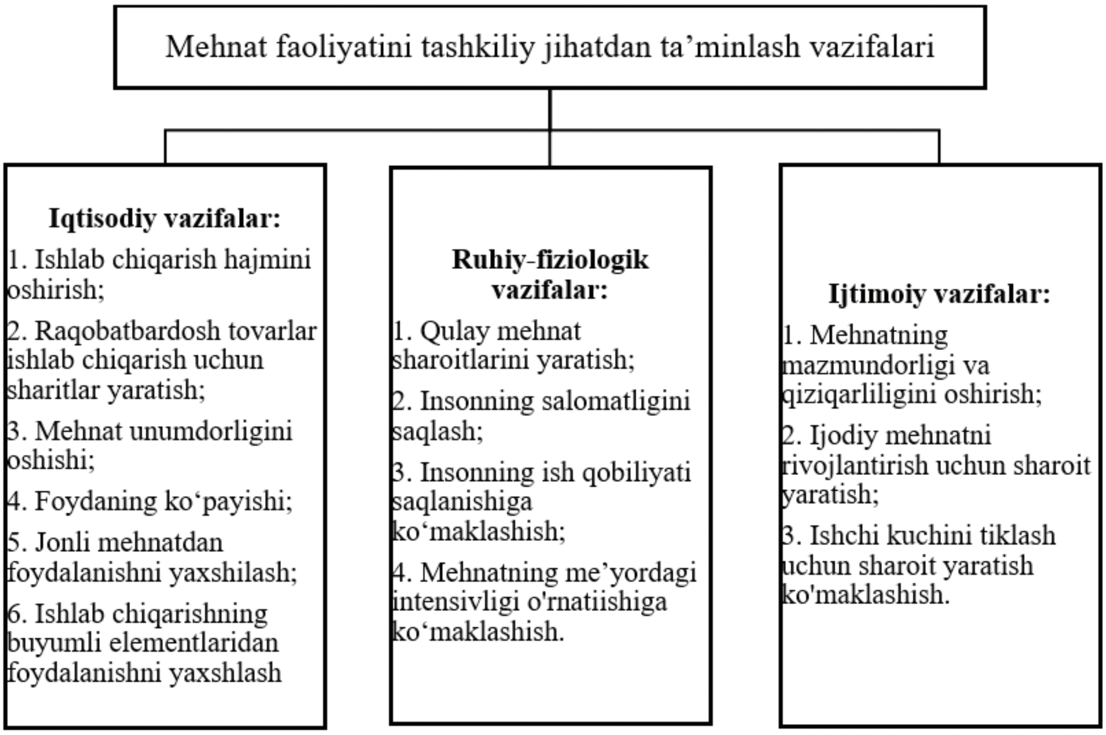

2-shizma[25]

Yuqorida keltirilgan chizmada mehnat faoliyatining tashkiliy vazifalarini uch toifaga ajratdim. Bunda mehnat resurslarining imkoniyatlarini to'g'ri taqsimlash ham muhim bo'lib, ushbu omillar orqali toifaga ajratish imkoniyati paydo bo'ladi.

Mehnat faoliyatini tashkiliy ta'minlash elementlari alohida ahamiyatga ega[26]:

1. Mehnat taqsimoti va kooperatsiyasi;

23 Дмитриев Й. Рынок труда: предложение и сpособи управление // Проблемы теории и практики управления. – М.: 1991, №4
24 Muallifning shaxsiy fikri.
25 Muallifning tahlillar natijasida keltirilgan.
26 Tolametova Z. A. "Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi" "Fan va texnologiya" 2017. 400 bet

2. Mehnat jarayonlarini tashkil etish;
3. Mehnatni meyorlash;
4. Mehnat joylarini tashkil etish;
5. Mehnat sharoitlari;
6. Mehnat va dam olish tartiblari;
7. Mehnat resurslarni tanlash, tayyorlash va malakasini oshirish;
8. Mehnatni rag'batlantirish;
9. Ijtimoiy-mehnat munosabatlari;
10. Mehnat intizomi.

Mehnat faoliyatini tashkil etish, bir tomondan uning asoslarini (huquqiy, ma'naviy-psixologik, iqtisodiy, ijtimoiy) yuzaga kelishi, ikkinchi tomondan mehnat faoliyati mexanizmini shakllantirilishini taqozo yetadi

XULOSA

Mehnat resurslarining mehnat faoliyatini tashkil etishning zarurligi obyektiv ravishda mavjud bo'lgan hamda doimiy ravishda rivojlanib boruvshi kategoriyalarga bog'liqdir: mehnat taqsimoti va kooperatsiyasi bilan bog'liqdir.

Mehnat taqsimotining chegaralari muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularning buzilishi odatda mehnat unumdorligining, mahsulot tan-narxi va shu kabilarning o'zgarishiga olib keladi.

Mehnat taqsimoti va kooperatsiyasining har qanday shakllarida xodimning samarali ishlashining zarur sharti ish o'rinlarini tashkil etish va ularga xizmat ko'rsatishdan iboratdir. Shuni hisobga olish zarur, kishilarning hech qanday birgalikdagi mehnati ularning qo'yilgan maqsadga erishish yo'lidagi mehnat amallari va sa'y-harakatlarini birlashtirmasdan turib uni amalga oshirish mumkin yemas.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Дмитриев Й. Рынок труда: предложение и спрособи управление // Проблемы теории и практики управления. – М.: 1991, №4. (Dmitriev J. Labor market: supply and demand management // Problems of theory and practice of management. – M.: 1991, No. 4)
2. Киселов И. Й. Трудовой договор при капитализме: проблемы найма и увольнения. – М.: “Наука”, 1989. (Kiselov I. Y. Labor contract under capitalism: problems of hiring and firing. – M.: “Science”, 1989)
3. Кулаков В. Рынок рабочей силы: основы теории, функци-онирования и прогнозирования // Экономист. М., 1992, № 6–55 стр Kulakov V. The labor market: fundamentals of theory, functioning and forecasting // The Economist. M., 1992, No. 6–55 p.)
4. Маслова Н. С. Эфективная занятост и ринок рабочей сили. – М.: “Наука”, 1992. (Maslova N. S. Efficient employment and the labor market. – M.: “Nauka”, 1992.)
5. Одегов Ю. Г. Экономика труда: Учебник и практикум для академического бакалавриата / Ю. Г. Одегов, Г. Г. Руденко. – Люберсы: Юрайт, 2016. – 423 с. (Odegov Yu. G. Labor Economics: Textbook and workshop for academic bachelor's degree / Yu. G. Odegov, G. G. Rudenko. – Lubersy: Yurayt, 2016. – 423 p.)
6. Винокуров М. А. Трудовые ресурсы региона и рынок труда. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1991. -С. 248. Винокуров М. А. Трудовые ресурсы региона и рынок труда. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1991. – С. 300. (Vinokurov M. A. Labor resources of the region and the labor market. – Irkutsk: Publishing House of the Irkutsk University, 1991. -S. 248. Vinokurov M. A. Labor resources of the region and the labor market. – Irkutsk: Publishing House of Irkutsk University, 1991. – P. 300.)
7. Шаленко М. Опыт прогнозирования занятости населения и рынка труда в преходной период: утраченние илюзи и перспективы. “Экономика Украини”. – Киев: 1992, №3. (Shalenko M. Experience in forecasting employment and the labor market in the transition period: loss of illusion and prospects. “Economy of Ukraine”. – Kyiv: 1992, No. 3.)
8. Чингаруали Г. Б. Экономико-математические методики для изучения занятоси и использования рабочей силы. – Тбилиси: ТНУ, 1981. (Chingaruali G. B. Economic and mathematical methods for studying employment and the use of labor force. – Tbilisi: TNU, 1981.)
9. Павленков В. А. Ринок труда. – М.: Анлик, 1992. (Pavlenkov V. A. Market of labor. – M.: Anlik, 1992. 0
10. Никифорова А. А. Рынок труда: занятост и безработица. – М.: Международное отношения, 1991. (Nikiforova A. A. Labor market: employment and unemployment. – M.: International relations, 1991)
11. Abdurahmanov Q. X. “Mehnat iqtisodiyoti: ijtimoiy mehnat munosabatlari”. Darslik. Toshkent – 2011. 494 b. (Abdurahmanov K. Kh. “Esonomiss of Labor: Sosial Labor Relations. ” Textbook. Tashkent – 2011. 494 p)
12. Abdurahmonov Q. X Mehnat iqtisodiyoti. Darslik. – T.: MEHNAT. 2009. 706 bet. (Abdurahmanov K. K. Labor yesonomy. Textbook. – T.: LABOR. 2009. 706 pages)
13. Abdurahmanov Q. X. va boshq. “Mehnat iqtisodiyoti” Darslik – T. 2009. 237 b. (Abdurahmanov K. Kh. and others. “Labor yesonomiss” Textbook – T. 2009. 237 p.)

TARAQQIYOT ПРОГРЕСС PROGRESS

14. Abdurahmonov Q. X. “Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi” Darslik. – T.: – “Fan va texnologiya” 2012. – 388 bet. (Abdurakhmanov K. Kh. “Esonomiss and Sosiology of Labor” Textbook. – T.: – “Ssiense and teshnology” 2012. – 388 pages. 0
15. Tolametova Z. A. “Mehnat bozori va aholi bandligi” O‘quv qo‘llanma. T.: “Universitet”, 2005. (Tolametova Z. A. “Labor market and population yemployment” Study guide. T.: “University”, 2005)
16. Tolametova Z. A. “Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonida mehnat bozorini rivojlantirish yo‘nalishlari” Toshkent. Iqtisodiyot – 2014. 303 bet. (Tolametova Z. A. “Direstions of labor market development in the prosess of modernization of the yesonomy” Tashkent. Yesonomy – 2014. 303 pages.)
17. Tolametova Z. A. “Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi” “Fan va texnologiya” 2017. 400 bet. (Tolametova Z. A. “Labor Yesonomiss and Sosiology” “Ssiense and Teshnology” 2017. 400 pages.)
18. Ulug‘muradova N. Mehnat iqtisodiyoti. O‘quv qo‘llanma. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021, – 24 bet. (Ulugmuradova N. Labor yesonomy. Study guide. – Samarkand: SamDU publishing house, 2021, – 24 pages.)

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Xondamir Ismoilov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Тел.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.